

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ

29-35-69, 628-37-04
21-07-57, 628-90-17

UL. ŻURAWIA 4A, SKR.PT.24
00-503 W A R S Z A W A
TELEFAX: 29-40-89

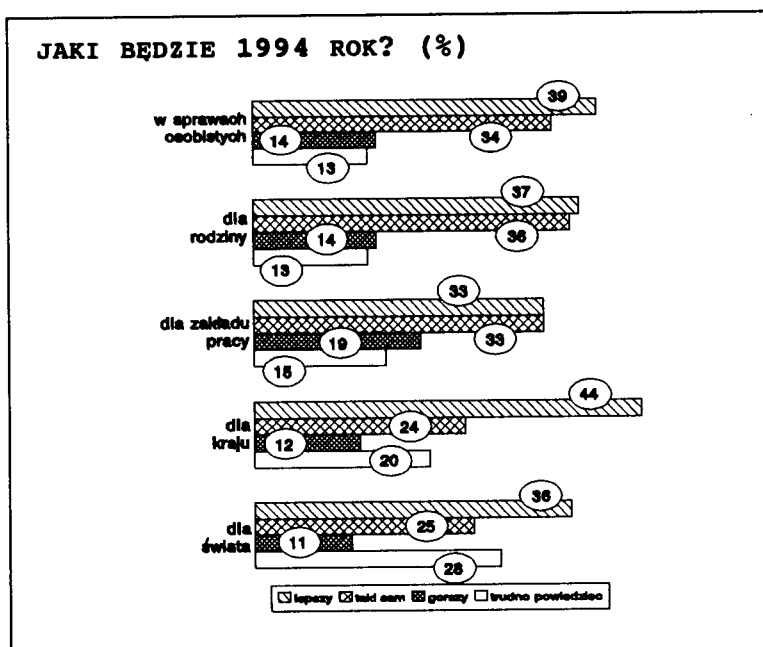
BS/1/1/94

JAKI BYŁ ROK 1993? JAKI BĘDZIE ROK 1994?

Komunikat z badań

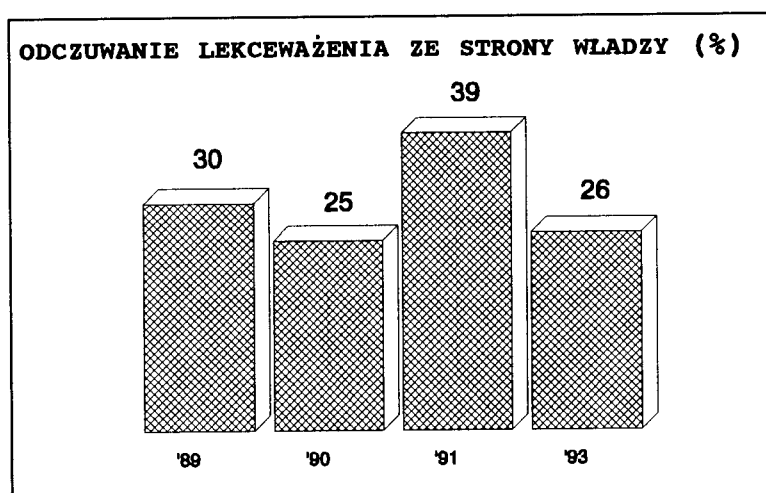
WARSZAWA, STYCZEŃ '94

◆ Rok 1993 jest oceniany lepiej niż dwa lata poprzednie, dominują jednak oceny "ani dobry, ani zły". Bardzo wyraźnie wzrosły oczekiwania, że rok następny będzie lepszy. Obydwa te zjawiska świadczą, że został wyraźnie przełamany pogłębiający się w ostatnich latach trend narastającego pesymizmu.

◆ W porównaniu z rokiem 1989 ponad dwukrotnie zmniejszyła się liczba osób, które w minionym roku choć raz były w kinie lub teatrze, natomiast tak samo często ludzie byli okradani.

◆ Zmniejszył się w porównaniu z rokiem 1991 odsetek badanych mających poczucie, że jako obywatele byli lekceważeni przez władzę. Jest on obecnie niemal taki sam jak w roku 1990 - roku pierwszych wolnych wyborów samorządowych i prezydenckich.

W minionym roku, po czterech latach od rozpoczęcia przemian ustrojowych w Polsce, po raz pierwszy odnotowano symptomy ożywienia gospodarczego. Równocześnie wrześniowe wybory przyniosły zasadniczą zmianę układu politycznego.

W tej sytuacji zapewne nie jest zaskoczeniem, że w spontanicznych odpowiedziach na pytanie: *Które z wydarzeń mijającego roku można uznać za najważniejsze dla Polski?* **dwie trzecie badanych (67%)¹** wymieniło bądź wrześniowe wybory lub ich konsekwencje - powstanie rządu Waldemara Pawlaka, bądź też wydarzenia, które do nich doprowadziły - rozwiązanie Sejmu oraz upadek rządu Hanny Suchockiej.

Te wydarzenia zdecydowanie przyćmiły wszystkie inne, spośród których najczęściej wymieniano wyjście wojsk rosyjskich z Polski (wskazało je tylko 2% pytanych). Łącznie inne wydarzenia wymieniło 13% badanych.

Tylko 20% respondentów nie wskazało żadnego wydarzenia jako ważnego dla Polski, podczas gdy rok temu - blisko dwie trzecie badanych.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (42) zrealizowano w dniach 9-14 grudnia '93 na liczącej 1239 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W odpowiedziach na pytanie: *Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano POLITYKA ROKU 1993? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)?* najczęściej pojawiały się dwa nazwiska, ściśle związane z "wydarzeniem roku".

Na miano **polityka roku 1993**, zdaniem badanych, najbardziej zasługuje **Hanna Suchocka**, którą wskazało **14%**, i niewiele jej ustępujący **Waldemar Pawlak**, wskazany przez **12%** respondentów.

Poza wymienionymi osobami w odpowiedziach na to pytanie pojawiło się jeszcze ponad dwadzieścia nazwisk, z których znaczące odsetki głosów zebrali:

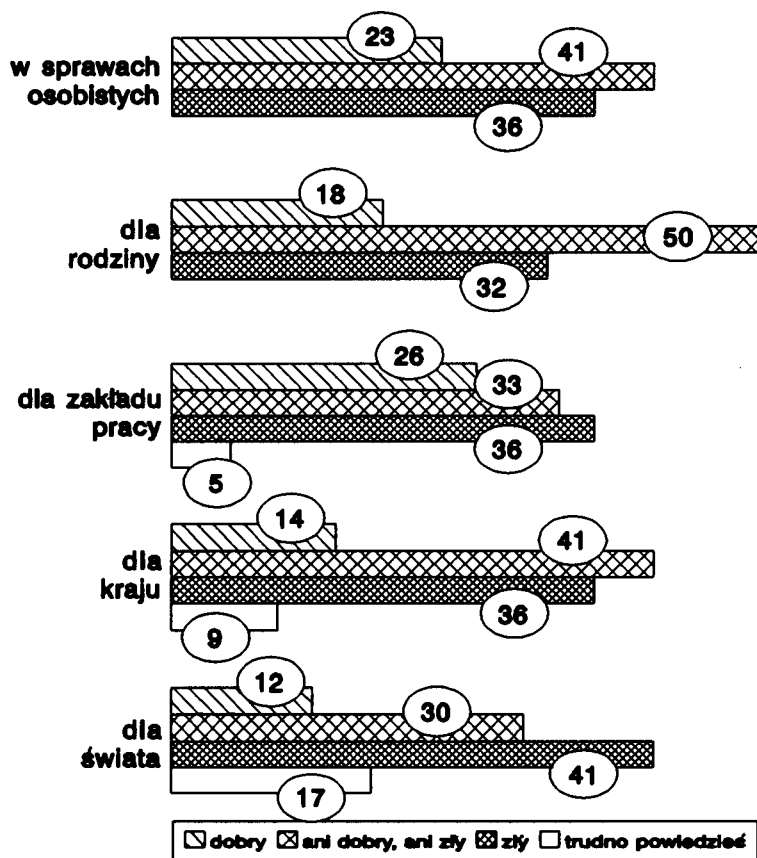
◆ Krzysztof Skubiszewski	10%
◆ Aleksander Kwaśniewski	8%
◆ Jacek Kuroń	7%
◆ Tadeusz Zieliński	5%
◆ Lech Wałęsa	4%

Nie wskazało nikogo 30% badanych, z czego 14% odpowiedziało, że ich zdaniem nikt na to miano nie zasługuje. I w tym przypadku ankietowani mieli mniejsze kłopoty z wyborem niż rok wcześniej, kiedy to nie wskazało nikogo 42% pytanych.

Jak natomiast badani oceniali miniony rok w kategoriach "dobry - zły"? Prosiłiśmy o odrębne oceny *spraw osobistych, rodzinnych, zakładu pracy, kraju i świata*.

Najwięcej osób uznało, że miniony rok był dla nich "*ani dobry, ani zły*" - takie oceny dotyczyły **spraw osobistych, rodziny i kraju**. Bieg spraw w **zakładzie pracy i na świecie** w roku 1993 najczęściej oceniany był **negatywnie**.

RYS. 1. PROCENTOWY ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE:
JAKI BYŁ ROK 1993?

W porównaniu z ocenami, jakie uzyskiwały lata poprzednie, rok 1993 został uznany za lepszy niż dwa wcześniejsze. We wszystkich pięciu dziedzinach w grudniu '93 nastąpił spadek liczby ocen negatywnych w porównaniu z rokiem poprzednim, pomijając zaś sprawy *świata*, także w porównaniu z rokiem 1991. W sferze spraw *kraju* spadek ten jest największy, towarzyszy mu niewielki, ale znaczący statystycznie przyrost ocen pozytywnych. Warto podkreślić, że także znaczący statystycznie, choć niewielki, przyrost ocen pozytywnych występuje w sferze spraw *zakładu pracy*.

Tabela 1

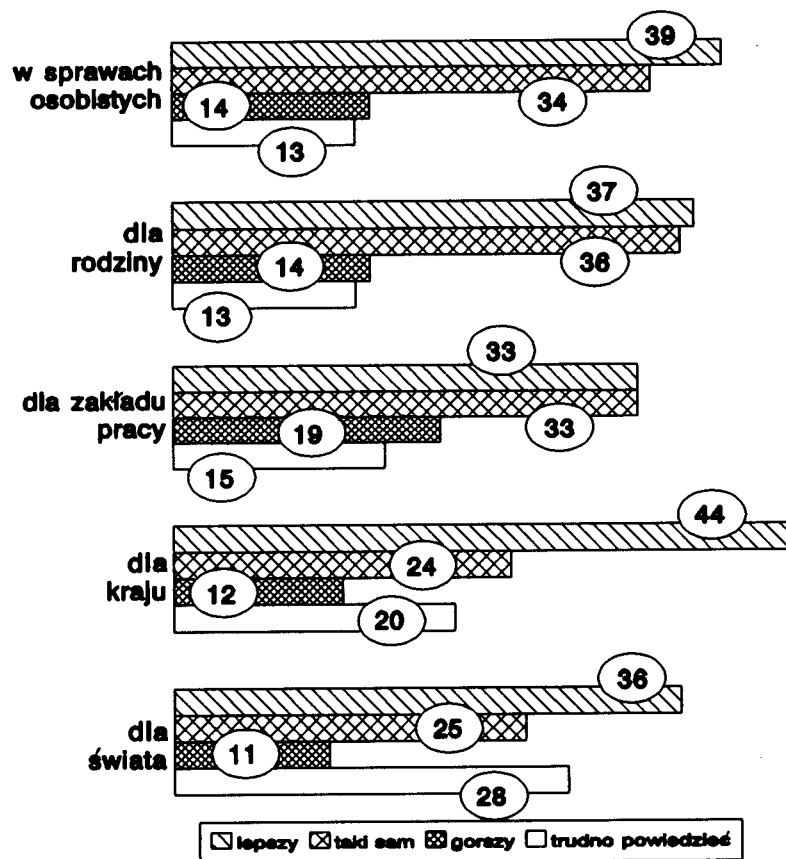
w procentach

Oceny dotyczące spraw:	Oceny mijającego roku:					
	1988	1989	1990	1991	1992	1993
- osobistych						
pozytywna	46	42	36	22	20	23
ani dobra, ani zła	33	39	35	37	38	41
negatywna	21	18	28	41	41	36
Trudno powiedzieć	0	1	2	1	1	0
- rodzinnych						
pozytywna	42	42	33	18	17	18
ani dobra, ani zła	41	43	40	44	44	50
negatywna	16	14	25	36	38	32
Trudno powiedzieć	1	1	1	1	1	0
- zakładu pracy						
pozytywna	37	28	30	18	22	26
ani dobra, ani zła	37	35	23	21	32	33
negatywna	16	23	40	57	41	36
Trudno powiedzieć	9	13	6	3	5	5
- kraju						
pozytywna	12	62	27	12	9	14
ani dobra, ani zła	33	19	30	28	33	41
negatywna	49	13	32	53	53	36
Trudno powiedzieć	5	5	11	6	5	9
- świata						
pozytywna	50	61	37	22	12	12
ani dobra, ani zła	29	20	24	28	25	30
negatywna	7	6	17	33	50	41
Trudno powiedzieć	14	13	21	16	13	17

Korzystne oceny minionego roku w sprawach osobistych i rodzinnych występują najczęściej wśród ludzi młodych. W miarę przechodzenia do starszych grup wieku jest ich coraz mniej. Im wyższy poziom wykształcenia badanych oraz - co zrozumiałe - im lepsza ich sytuacja materialna, tym więcej ocen pozytywnych. Najgorzej oceniają ubiegły rok bezrobotni, gospodynie domowe oraz emeryci i renciści. Sprawy kraju w minionym roku wyraźnie rzadziej od innych pozytywnie oceniają jedynie bezrobotni i robotnicy niewykwalifikowani, natomiast częściej - osoby zadowolone z własnych warunków materialnych. Jeśli weźmiemy pod uwagę poglądy polityczne, to miniony rok jest lepiej oceniany przez ludzi o poglądach prawicowych niż lewicowych.

Czego natomiast badani spodziewają się po nadchodzącym roku? Czy będzie on od ubiegłego lepszy czy też gorszy?

RYS. 2. PROCENTOWY ROZKŁAD ODPOWIEDZI NA PYTANIE:
JAKI BĘDZIE ROK 1994?

W nowy rok wkraczamy więc w nastrojach raczej optymistycznych. W żadnej z ocenianych dziedzin liczba pesymistów nie przekracza jednej piątej ogółu badanych. Szczególnie duży optymizm dotyczy spraw kraju. Należy przy tym zwrócić uwagę, że respondentów przewidujących, iż globalnie rok 1994 będzie dla kraju lepszy od 1993, jest więcej niż tych, którzy w grudniu oczekiwali poprawy sytuacji w Polsce w ciągu najbliższych miesięcy².

Od roku 1990 dysponujemy materiałem porównawczym dotyczącym przewidywań na rok przyszły.

² Por. komunikat CBOS "Nastroje społeczne w grudniu 93".

Tabela 2

w procentach

Jaki będzie rok następny w sprawach:	Prognozy na rok:			
	1991	1992	1993	1994
- osobistych				
lepszy	42	30	18	39
taki sam	20	28	28	34
gorszy	18	23	42	14
Trudno powiedzieć	19	18	12	13
- rodzinnych				
lepszy	41	29	16	37
taki sam	19	31	31	36
gorszy	19	22	41	14
Trudno powiedzieć	21	18	12	13
- zakładu pracy				
lepszy	32	24	16	33
taki sam	18	25	25	33
gorszy	21	29	42	19
Trudno powiedzieć	27	21	17	15
- kraju				
lepszy	44	35	21	44
taki sam	11	22	21	24
gorszy	18	19	40	12
Trudno powiedzieć	27	24	18	20
- świata				
lepszy	39	35	22	36
taki sam	13	25	24	25
gorszy	10	9	25	11
Trudno powiedzieć	37	31	29	28

W ciągu dwóch poprzednich lat optymizm badanych związany z nadchodzącym rokiem systematycznie malał. Obecnie poziom optymizmu w prognozach wrócił do stanu z końca roku 1990. Interesujące, że optymizm dotyczący nadchodzącego roku jest w niewielkim stopniu zróżnicowany przez cechy społeczno-demograficzne badanych. Jedynie młodzież, ludzie zadowoleni ze swojej sytuacji materialnej oraz osoby o poglądach lewicowych odróżniają się od pozostałych większym optymizmem. Warto przypomnieć, że miniony rok najlepiej oceniali respondenci deklarujący poglądy prawicowe.

Nieco inaczej kształtuje się tylko postrzeganie spraw świata. W tym przypadku znaczne nasilenie pesymizmu pod koniec roku 1992 było prawdopodobnie związane z wrażeniem, jakie wywarły walki w byłej Jugosławii. Po raz pierwszy po II wojnie światowej ludzie dowiedzieli się o wojnie w Europie. Wprawdzie w ciągu minionego roku sytuacja w tym regionie niewiele się zmieniła, okazało się jednak, że jest to "tylko" konflikt lokalny, stąd lepsze obecnie prognozy "dla świata".

Kondycja psychiczna Polaków

Miniony rok został uznany za lepszy niż lata wcześniejsze, jednak zdecydowana mniejszość respondentów zaliczyła go do udanych. Przyjrzyjmy się, jakie uczucia i nastroje towarzyszyły Polakom w 1993 roku.

Tabela 3

w procentach

Jak często w ciągu mijającego roku doznawał(a) Pan(i) następujących uczuć:	Wskazania respondentów			
	bardzo często	często	rzadko	prawie wcale, wcale
- czuł(a) się Pan(i) nieszczęśliwy(a), był(a) Pan(i) w depresji	9	23	39	29
- był(a) Pan(i) dumny(a) ze swoich osiągnięć	2	16	45	37
- poczuł(a) Pan(i) pewność, że wszystko układa się dobrze	1	18	46	34
- czuł(a) się Pan(i) zniechęcony(a), znużony(a)	9	40	35	16
- był(a) Pan(i) zdenerwowany(a), rozdrażniony(a)	17	47	28	7
- czuł(a) się Pan(i) bezradny(a)	9	30	36	25
- ogarniała Pana(ią) wściekłość, miał(a) Pan(i) ochotę, aby wszystko rozwalić	9	23	32	35
- był(a) Pan(i) zadowolony(a), bo coś się udało, powiodło się w życiu	2	20	51	26
- był(a) Pan(i) szczególnie czymś zaciekawiony(a), zainteresowany(a), podekscytowany(a)	2	22	45	31
- czuł(a) się Pan(i) jako obywatel(ka) wyraźnie lekceważony(a) przez władzę	6	20	25	48

Punktem odniesienia dla porównania stanu emocji w roku minionym będą pierwsze lata okresu polskiej transformacji.

w procentach

Tabela 4

Doznawane uczucia:	Wskazania respondentów w latach:			
	1989	1990	1991	1993
- bycie nieszczęśliwym, w depresji	36	31	45	32
- duma ze swoich osiągnięć	24	31	20	18
- pewność, że wszystko układa się dobrze	28	29	15	20
- zniechęcenie, znużenie	59	52	62	49
- zdenerwowanie, rozdrażnienie	70	67	69	64
- bezradność	34	26	34	39
- wściekłość	41	33	40	32
- zadowolenie, bo coś się w życiu powiodło	29	32	21	22
- szczególne zainteresowanie czymś	35	36	26	24
- lekceważenie ze strony władzy	30	25	39	26

Połączono odpowiedzi "często" i "bardzo często".

W wielu sferach życia emocjonalnego Polaków rok 1993 nie odbiegał od lat 1989-1991. Niemal równie często jak wówczas przeżywaliśmy zdenerwowanie, rozdrażnienie i bezradność. Nieco rzadziej byliśmy w minionym roku zniechęceni, znużeni i nieszczęśliwi. Jednak również rzadziej naszym udziałem były emocje, wyrażające akceptację siebie i swojego życia - zadowolenie i duma z własnych osiągnięć. Mniej także było w nas silnych emocji zarówno pozytywnych - zainteresowania, ekscytacji, jak i negatywnych - wściekłości.

Zmniejszył się w porównaniu z rokiem 1991 odsetek badanych mających poczucie, że jako obywatele byli lekceważeni przez władzę. Jest on obecnie niemal taki sam jak w roku 1990 - roku pierwszych wolnych wyborów samorządowych i prezydenckich.

Kondycja psychiczna badanych w bardzo istotnym stopniu zależy od zajmowanego przez nich miejsca w strukturze społeczeństwa³. Najwięcej negatywnych emocji w minionym roku doświadczali ludzie w wieku przedemerytalnym (55-64 lata), z miast o średniej wielkości (21

³ Badani o każdym ze stanów emocjonalnych mówili, jak często był on ich udziałem. Mieli do wyboru odpowiedzi od bardzo często przez często, rzadko do wcale. Na tej podstawie utworzono skalę zadowolenia, przydzielając od 1 punktu za odpowiedź negującą przeżycie danej emocji pozytywnej do 4 punktów za odpowiedź wskazującą na bardzo częste przeżywanie danej emocji. Z emocjami negatywnymi postępowano analogicznie zamieniając wartości biegunów. Otrzymano skalę, która może przybierać wartości od minimalnej, równej 10 - oznaczającej brak jakichkolwiek przeżyć pozytywnych, do maksymalnej 40 - brak jakichkolwiek przeżyć negatywnych. Parametry skali: Średnia = 24,1. Mediana = 24. Dominanta = 24. Odchylenie standardowe = 4,9, Vmin = 10. Vmax = 38.

tys. do 100 tys. ludności), mieszkańcy regionu zachodniego, badani z wykształceniem podstawowym, pracownicy fizyczno-umysłowi, renciści i emeryci, osoby o najniższych dochodach.

Najwięcej satysfakcji rok 1993 przyniósł ludziom młodym, uczniom i studentom, mieszkańcom wielkich miast, osobom z wykształceniem wyższym, badanym o wysokich dochodach, kadrze kierowniczej i inteligencji, prywatnym przedsiębiorcom i rolnikom. Parafrazując stare porzekadło, iż lepiej być "młodym, zdrowym i bogatym niż starym, chorym i biednym", można powiedzieć, że aby czuć się szczęśliwym w Polsce roku 1993, należało być "młodym, bogatym, wykształconym i ...rolnikiem".

Powstaje pytanie, jakie zdarzenia, sytuacje dnia codziennego mogły wpływać na stan kondycji psychicznej Polaków w roku 1993. Punktem odniesienia dla zobrazowania naszego życia codziennego i świątecznego w minionym roku będą również pierwsze lata polskiej transformacji.

Tabela 5

w procentach

Zdarzenia, sytuacje	Wskazania respondentów w latach:		
	1989	1990	1993
Pójście do kina	42	25	16
Pójście do teatru	18	13	8
Czytanie książki dla przyjemności	64	60	57
Udział w imprezie sportowej	26	23	23
Pójście z rodziną do restauracji	22	22	20
Urządzenie przyjęcia dla znajomych	65	66	55
Kupno czegoś atrakcyjnego, nie planowanego	39	35	27
Pożyczka pieniędzy od znajomych	50	40	39
Kupno losu na loterii	23	26	23
Brak poczucia bezpieczeństwa na ulicach miasta	45	40	46
Bycie okradzionym	11	--	10
Udział w strajku, demonstracji	8	2	3
Trudności z załatwieniem spraw w urzędzie gminnym	43	30	22
Wyjazd za granicę	--	--	13
Praca za granicą	6	5	3

Gwałtowne obniżenie się jakości życia kulturalnego Polaków nastąpiło w pierwszym roku transformacji ustrojowej. Rok 1993 przyniósł dalszy spadek liczby Polaków uczestniczących w życiu kulturalnym. W porównaniu z rokiem 1989 ponad dwukrotnie zmniejszył się odsetek badanych, którzy w minionym roku byli chociaż raz w kinie lub teatrze. Obecnie mniej jest również osób, które szukały przyjemności w przeczytaniu książki.

W 1993 roku osłabły nieco więzi towarzyskie - mniej osób niż przed trzema laty urządziło przyjęcia dla znajomych, mniej również - w porównaniu z rokiem 1989 - pożyczało pieniądze. Zmniejszenie się odsetka badanych, którzy pożyczali w minionym roku pieniądze od znajomych, świadczy raczej o trudnościach ze znalezieniem osób gotowych udzielić pożyczki niż o braku takiej potrzeby czy konieczności. Obecnie mniej jest również osób, które wydały pieniądze w sposób nie planowany, kupując coś bardzo atrakcyjnego. Oznaczać to może z jednej strony sytuację, w której ludzie liczą się z każdą złotówką, z drugiej zaś - zmianę w pojęciu "atrakcyjności". Obecnie "atrakcyjne" (w porównaniu z rokiem 1989) towary leżą zazwyczaj na półkach sklepowych, czekając na swoich nabywców.

Nie zmieniła się wielkość poczucia zagrożenia przestępczością. Podobnie jak cztery lata temu blisko połowa badanych przeżywała takie chwile w minionym roku, gdy nie czuła się bezpiecznie na ulicach miasta, a co dziesiąta osoba została okradziona.

Pozytywną zmianą, której źródła tkwią w polskiej transformacji ustrojowej, jest bardzo wyraźne zmniejszenie się (z 43% w 1989 r. do 22% obecnie) odsetka badanych, którzy napotkali trudności przy załatwianiu swoich spraw w urzędzie gminnym. Okazuje się, że w przekonaniu zwykłych obywateli samorządy gminne pracują lepiej, są skuteczniejsze w załatwianiu ich spraw niż "terenowe organa władzy" okresu realnego socjalizmu.

Przyjrzyjmy się jeszcze dokładniej, kogo przede wszystkim dotyczą omówione sytuacje i zdarzenia.

► **Kto był w kinie, teatrze, z rodziną w restauracji lub czytał książkę?**

- ludzie młodzi, mieszkańcy wielkich miast, osoby z wykształceniem średnim i wyższym, inteligencja i pracownicy umysłowi, ludzie o wyższych dochodach, nie uczestniczący w praktykach religijnych, osoby o poglądach prawicowych.

Te ogólne zależności zilustrujemy kilkoma przykładami. W minionym roku w kinie było powyżej 50% młodych ludzi, ponad jedna trzecia mieszkańców wielkich miast oraz tylko 9% rolników, 5% osób z wykształceniem podstawowym i 3% rencistów i emerytów. Z kolei w teatrze było 40% ludzi z wykształceniem wyższym, 43% uczniów i studentów oraz 2% osób z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, 1% rolników i 0% robotników niewykwalifikowanych.

▶ **Kto urządził przyjęcie dla znajomych?**

- ludzie młodzi (od 24 do 35 lat), osoby z wykształceniem średnim i wyższym, inteligencja i pracownicy umysłowi, prywatni przedsiębiorcy, pracownicy fizyczno-umysłowi, ludzie o wyższych dochodach.

▶ **Kto pozyczał pieniądze od znajomych?**

- ludzie młodzi i w średnim wieku (poniżej 44 roku życia), pracownicy umysłowi i robotnicy niewykwalifikowani, gospodynie domowe, osoby o najniższych dochodach.

▶ **Kto nie czuł się bezpiecznie na ulicy?**

- mieszkańcy miast od 21 tys. do 100 tys. ludności oraz większych, osoby z wykształceniem powyżej średniego, inteligencja i pracownicy umysłowi, prywatni przedsiębiorcy, uczniowie i studenci, osoby o dochodach powyżej średnich.

▶ **Kto został okradziony?**

- prywatni przedsiębiorcy, osoby z wykształceniem wyższym.

▶ **Kto miał trudności z załatwieniem spraw w urzędzie gminnym?**

- prywatni przedsiębiorcy, pracownicy umysłowi, osoby z wykształceniem wyższym, mieszkańcy wielkich miast.

▶ **Kto był za granicą?**

- osoby z wykształceniem wyższym, kadra kierownicza i inteligencja.

Podsumowując można stwierdzić, że grupom społecznym, które w minionym roku przeżyły najwięcej, przydarzały się relatywnie częściej zarówno zdarzenia przyjemne, jak i nieprzyjemne. Wydaje się więc, że nieszczęśliwi byli przede wszystkim ci, którym nic szczególnego w ubiegłym roku się nie przydarzyło. W tym miejscu warto jeszcze raz zwrócić uwagę na rolników, którzy znaleźli się wysoko w rankingu kondycji psychicznej grup społecznych. Jednocześnie nie są oni grupą, która relatywnie częściej przeżywała zarówno momenty przyjemne, jak i nieprzyjemne. Wydaje się, że wytłumaczenie tego zjawiska leży w fakcie objęcia przez Waldemara Pawlaka - człowieka wsi - funkcji premiera rządu. Ma to dla rolników ogromne znaczenie, jest jak się wydaje kolektywnym poczuciem sukcesu, dającym wiarę we własne siły i nadzieję na przyszłość.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Oceny minionego roku dotyczące spraw osobistych (%)

	Pozytywne	Ani dobre, ani złe	Negatywne	Liczba osób
Ogółem	23	41	36	1237
Płeć				
Mężczyźni	24	43	33	603
Kobiety	22	40	38	633
Wiek				
do 24 lat	36	31	33	135
25-34	29	41	30	209
35-44	29	38	33	276
45-54	22	37	41	202
55-64	10	50	40	212
65 lat i więcej	15	49	36	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	19	47	35	494
Miasto do 20 tys.	29	35	36	125
od 21 do 100 tys.	23	38	39	238
101-500 tys.	28	37	35	215
501 tys. i więcej mieszk.	26	41	33	165
Region				
Północny	19	36	44	155
Zachodni	24	38	38	122
Środkowozachodni	27	41	32	182
Środkowy	19	45	36	219
Wschodni	17	47	36	132
Południowo-wschodni	23	37	40	196
Południowo-zachodni	29	44	27	232
Wykształcenie				
Podstawowe	14	45	41	493
Zasadnicze zawodowe	22	44	35	319
Średnie	33	37	30	350
Wyższe	45	27	28	76
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	33	23	62
Prac. umysł. niż. szczebla	31	38	30	79
Pracownicy fiz.- umysł.	29	39	32	58
Robotnicy wykwalifikowani	23	50	26	137
Robotnicy niewykwalifik.	23	51	26	59
Rolnicy	25	47	27	119
Prywatni przedsiębiorcy	42	37	22	48
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	15	44	41	444
Uczniowie i studenci	67	17	16	42
Bezrobotni	12	33	55	124
Gospodynie domowe i inni	13	34	52	63
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 500 tys. zł	6	35	59	94
500 tys. - 999 tys.	14	42	45	244
1000 tys. - 1499 tys.	20	43	37	338
1500 tys. - 1999 tys.	23	47	30	220
2000 tys. i powyżej	38	39	23	309
Ocena własnych war. mater.				
Złe	9	36	55	512
Średnie	24	52	24	571
Dobre	67	22	11	151
Zainteresowanie polityką				
Duże	40	29	31	122
Średnie	26	44	30	515
Małe lub żadne	17	42	42	601
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	38	40	90
Raz w tygodniu	23	45	32	711
Kilka razy w roku	21	36	43	329
W ogóle nie uczestniczy	31	37	32	108
Poglądy polityczne				
Lewica	25	38	37	291
Centrum	26	43	31	375
Prawica	30	41	28	195
Trudno powiedzieć	15	43	42	372

Tabela 2. Oceny minionego roku dotyczące spraw kraju (%)

	Pozytywne	Ani dobre, ani złe	Negatywne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	41	36	8	1237
Płeć					
Mężczyźni	16	43	34	7	603
Kobiety	13	39	39	10	633
Wiek					
do 24 lat	18	34	34	13	135
25-34	16	47	33	4	209
35-44	13	46	35	6	276
45-54	12	44	35	9	202
55-64	14	36	43	7	212
65 lat i więcej	14	35	37	14	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	40	38	11	492
Miasto do 20 tys.	18	39	38	5	125
od 21 do 100 tys.	14	43	36	7	239
101-500 tys.	14	42	39	5	215
501 tys. i więcej mieszk.	19	40	29	11	165
Region					
Północny	13	35	46	6	154
Zachodni	13	35	42	9	122
Środkowo-zachodni	15	42	37	6	182
Środkowy	15	40	32	13	219
Wschodni	13	41	34	12	132
Południowo-wschodni	14	40	39	7	196
Południowo-zachodni	15	48	30	7	232
Wykształcenie					
Podstawowe	12	38	38	12	494
Zasadnicze zawodowe	14	40	38	9	318
Średnie	17	44	34	5	350
Wyższe	15	48	34	3	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	17	47	31	4	62
Prac.umysł.niż.szczebla	15	45	38	2	79
Pracownicy fiz.-umysł.	16	40	39	5	58
Robotnicy wykwalifikowani	11	50	30	10	137
Robotnicy niewykwalifik.	6	46	41	6	60
Rolnicy	14	43	34	10	119
Prywatni przedsiębiorcy	20	35	45	0	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	15	36	39	11	444
Uczniowie i studenci	30	38	18	14	42
Bezrobotni	8	42	42	9	123
Gospodynie domowe i inni	19	42	33	6	63
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	4	35	49	12	94
500 tys. - 999 tys.	15	31	43	11	243
1000 tys. - 1499 tys.	12	41	37	10	339
1500 tys. - 1999 tys.	13	45	33	8	220
2000 tys. i powyżej	21	46	29	4	309
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	33	47	9	511
Średnie	12	48	31	9	571
Dobre	33	44	20	3	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	26	37	34	3	122
Średnie	15	47	34	5	513
Małe lub żadne	11	37	39	13	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	22	38	30	9	90
Raz w tygodniu	13	42	36	9	710
Kilka razy w roku	13	41	39	7	329
W ogóle nie uczestniczy	17	40	35	8	108
Poglądy polityczne					
Lewica	14	39	41	6	291
Centrum	15	47	34	5	375
Prawica	23	39	33	4	195
Trudno powiedzieć	10	38	36	16	372

Tabela 3. Jaki będzie rok 1994 w sprawach osobistych? (%)

	Lepszy	Taki sam	Gorszy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	34	14	13	1238
Płeć					
Mężczyźni	41	36	13	11	604
Kobiety	38	32	15	15	633
Wiek					
do 24 lat	50	31	11	7	135
25-34	42	31	14	13	209
35-44	41	36	12	10	277
45-54	41	32	15	12	202
55-64	35	34	16	15	212
65 lat i więcej	29	38	15	17	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	33	12	18	494
Miasto do 20 tys.	31	40	15	13	125
od 21 do 100 tys.	40	39	14	7	239
101-500 tys.	44	28	16	12	215
501 tys. i więcej mieszk.	43	34	17	6	165
Region					
Północny	32	38	23	8	155
Zachodni	43	40	11	6	122
Środkowozachodni	49	35	12	4	182
Środkowy	31	35	13	21	219
Wschodni	38	32	13	18	132
Południowo-wschodni	39	29	18	14	196
Południowo-zachodni	43	33	10	14	232
Wykształcenie					
Podstawowe	35	33	14	18	494
Zasadnicze zawodowe	38	40	13	9	319
Średnie	46	29	15	10	350
Wyższe	38	43	15	4	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	47	35	12	6	62
Prac. umysł. niż. szczebla	40	34	15	10	79
Pracownicy fiz.-umysł.	36	27	14	23	58
Robotnicy wykwalifikowani	45	35	11	8	137
Robotnicy niewykwalifik.	50	27	19	5	60
Rolnicy	38	33	10	19	119
Prywatni przedsiębiorcy	37	37	20	7	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	35	35	15	15	444
Uczniowie i studenci	53	41	6	0	42
Bezrobotni	34	37	19	10	124
Gospodynie domowe i inni	45	23	11	20	63
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	30	28	17	25	94
500 tys. - 999 tys.	37	35	15	13	244
1000 tys. - 1499 tys.	42	32	10	16	339
1500 tys. - 1999 tys.	33	39	18	9	220
2000 tys. i powyżej	43	36	13	7	309
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	32	18	12	512
Średnie	37	36	12	15	571
Dobre	50	32	12	6	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	46	35	12	7	122
Średnie	43	36	13	8	515
Małe lub żadne	35	32	15	18	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	41	27	20	12	90
Raz w tygodniu	40	32	15	13	712
Kilka razy w roku	37	39	11	13	329
W ogóle nie uczestniczy	41	38	13	8	108
Poglądy polityczne					
Lewica	45	34	14	7	291
Centrum	41	35	14	10	375
Prawica	38	39	14	9	195
Trudno powiedzieć	33	31	14	23	373

Tabela 4. Jaki będzie rok 1994 w sprawach kraju? (%)

	Lepszy	Taki sam	Gorszy	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	24	12	20	1238
Płeć					
Mężczyźni	46	26	12	16	604
Kobiety	43	22	13	23	633
Wiek					
do 24 lat	51	19	11	19	135
25-34	45	24	14	18	209
35-44	47	25	13	16	277
45-54	45	23	13	18	202
55-64	43	23	13	20	212
65 lat i więcej	37	26	9	28	201
Miejsce zamieszkania					
Wieś	44	21	10	25	494
Miasto do 20 tys.	47	20	16	18	125
od 21 do 100 tys.	41	30	12	16	239
101-500 tys.	43	26	15	16	215
501 tys. i więcej mieszk.	50	22	15	14	165
Region					
Północny	40	32	13	15	155
Zachodni	56	24	9	11	122
Środkowozachodni	53	21	11	15	182
Środkowy	43	17	12	29	219
Wschodni	40	24	10	27	132
Południowo-wschodni	39	23	20	18	196
Południowo-zachodni	43	27	11	19	232
Wykształcenie					
Podstawowe	41	22	9	28	494
Zasadnicze zawodowe	46	24	14	15	319
Średnie	48	22	16	14	350
Wyższe	41	35	11	13	76
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	49	30	7	14	62
Prac. umysł. niż. szczebla	29	33	22	16	79
Pracownicy fiz.- umysł.	46	22	12	19	58
Robotnicy wykwalifikowani	47	26	11	15	137
Robotnicy niewykwalifik.	49	19	14	18	60
Rolnicy	40	22	11	27	119
Prywatni przedsiębiorcy	34	43	14	8	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	43	22	12	23	444
Uczniowie i studenci	71	14	4	12	42
Bezrobotni	46	20	16	18	124
Gospodynie domowe i inni	48	20	12	20	63
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys. zł	35	21	14	30	94
500 tys. - 999 tys.	43	22	14	21	244
1000 tys. - 1499 tys.	43	24	10	22	339
1500 tys. - 1999 tys.	43	28	12	17	220
2000 tys. i powyżej	49	24	13	14	309
Ocena własnych war. mater.					
Złe	43	25	14	19	512
Średnie	43	23	12	22	571
Dobre	55	22	10	13	151
Zainteresowanie polityką					
Duże	55	26	10	9	122
Średnie	48	24	14	14	515
Małe lub żadne	39	23	11	26	601
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	49	23	11	17	90
Raz w tygodniu	43	23	13	21	712
Kilka razy w roku	43	27	10	19	329
W ogóle nie uczestniczy	51	18	15	16	108
Poglądy polityczne					
Lewica	57	22	8	13	291
Centrum	44	26	14	16	375
Prawica	39	30	18	13	195
Trudno powiedzieć	38	19	10	32	373

Tabela 5. Skala zadowolenia: 1 - najbardziej niezadowoleni, 2 - umiarkowanie niezadowoleni, 3 - umiarkowanie zadowoleni, 4 - najbardziej zadowoleni (%)

	1	2	3	4	Liczba osób
Ogółem	23	28	22	27	1214
Płeć					
Mężczyźni	20	26	23	31	590
Kobiety	25	30	22	23	623
Wiek					
do 24 lat	9	28	25	38	132
25-34	17	32	25	26	204
35-44	21	24	25	30	275
45-54	28	29	17	25	200
55-64	30	30	21	19	203
65 lat i więcej	27	26	22	25	200
Miejsce zamieszkania					
Wieś	21	31	23	25	474
Miasto do 20 tys.	22	30	22	27	125
od 21 do 100 tys.	28	29	20	23	238
101-500 tys.	21	25	24	30	213
501 tys. i więcej mieszk.	21	23	23	33	164
Region					
Północny	26	28	22	25	153
Zachodni	33	30	21	16	122
Środkowozachodni	20	20	28	31	179
Środkowy	22	26	21	30	206
Wschodni	29	35	19	17	132
Południowo-wschodni	18	35	22	26	193
Południowo-zachodni	17	26	23	34	229
Wykształcenie					
Podstawowe	30	26	22	22	476
Zasadnicze zawodowe	20	30	22	28	315
Średnie	16	30	23	30	348
Wyższe	14	24	22	40	75
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	14	28	18	41	61
Prac.umysł.niż.szczebła	18	29	25	28	79
Pracownicy fiz.- umysł.	29	29	22	20	57
Robotnicy wykwalifikowani	15	29	25	30	136
Robotnicy niewykwalifik.	22	29	32	17	58
Rolnicy	18	27	20	35	114
Prywatni przedsiębiorcy	9	36	17	39	48
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	30	26	22	22	438
Uczniowie i studenci	3	12	21	63	42
Bezrobotni	25	35	22	18	121
Gospodynie domowe i inni	27	30	21	22	58
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 500 tys.zł	33	35	20	12	87
500 tys. - 999 tys.	26	28	23	23	235
1000 tys. - 1499 tys.	29	28	20	23	334
1500 tys. - 1999 tys.	23	25	27	25	219
2000 tys. i powyżej	11	29	23	37	308
Ocena własnych war. mater.					
Złe	40	27	18	15	500
Średnie	13	31	27	30	561
Dobre	2	19	24	55	149
Zainteresowanie polityką					
Duże	18	15	22	44	121
Średnie	19	28	22	31	505
Małe lub żadne	27	31	23	19	588
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	28	30	17	87
Raz w tygodniu	19	29	21	31	692
Kilka razy w roku	29	28	21	22	329
W ogóle nie uczestniczy	21	26	29	24	107
Poglądy polityczne					
Lewica	24	26	26	24	290
Centrum	18	30	24	28	371
Prawica	18	24	20	38	194
Trudno powiedzieć	29	30	20	22	356